Novadpētniecības izstāde
Kauja pie Vīķu kroga

MĀRUPES NOVADS

Kauja pie Vīķu kroga

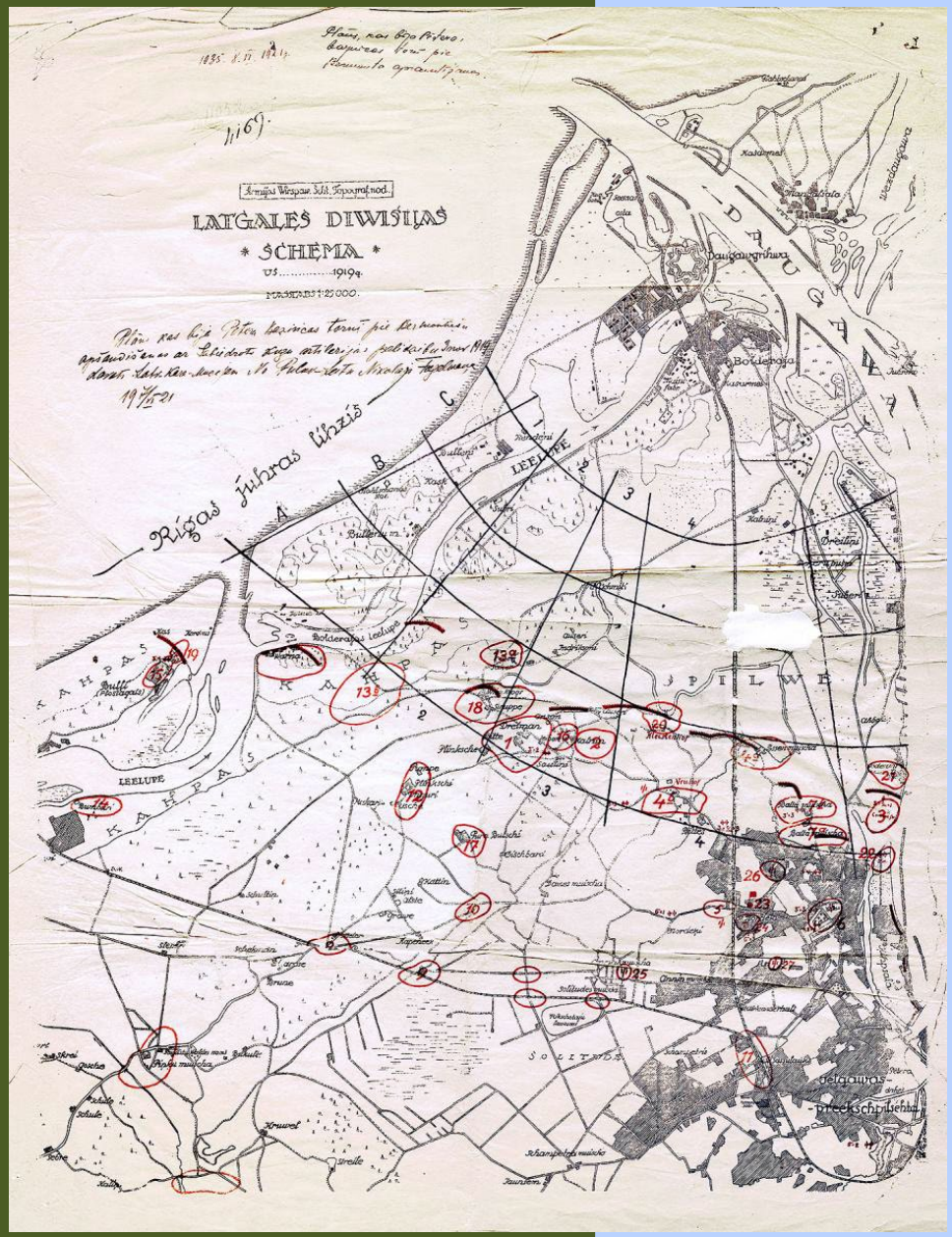


Foto: Līga Landsberga

Kaujas vieta pie bijušā Vīķu kroga saistīta ar Latvijas vēsturē nozīmīgu notikumu - Latvijas Atbrīvošanas karu, kam bija būtiska loma Latvijas valstiskuma veidošanās procesā. 1919.gada 3. novembrī Vīķu kroga apkārtnē norisinājās kauja starp Latvijas armijas Latgales divīzijas 8.Daugavpils kājnieku pulku un Bermonta-Avalova Dzelzsdivīziju.

Informācija no: mantojums.lv

MĀRUPES NOVADS



Latvijas armijas artilērijas mērķu karte
Attēls no zurnals.lv

Kaujas nozīme

Šī kauja ir neatņemama Latvijas Neatkarības kara daļa un lika pamatus Latvijas valsts neatkarībai. Vīķu kroga ieņemšana pārrāva Bermonta fronti un ļāva Latvijas armijai turpināt ceļu Pārdaugavas virzienā. Tā radīja priekšnoteikumus, lai 1919. gada 11. novembrī Rīga tiktu pilnībā atbrīvota no ienaidnieka. Lāčplēša diena ir tieši saistīta ar Vīķu kroga kauju 1919. gada 3. novembrī, kas bija viena no vissmagākajām Rīgas atbrīvošanas kaujām. Dzīvību zaudēja 32 8. Daugavpils kājnieku pulka un deviņi 9.Rēzeknes kājnieku pulka karavīri. Par izrādīto drosmi šajā kaujā ar Lāčplēša Kara ordeni apbalvoti pavisam 45 karavīri.

Informācija no: riga.lv

MĀRUPES NOVADS



Ģenerālis Pēteris Radziņš. 20. gs. 20. gadi
Foto no Latvijas Kara muzeja arhīva

Latvijas armijas plāns

1919. gada 28. oktobrī par armijas virspavēlnieka štāba priekšnieku iecēla pulkvedi Pēteri Radziņu, kurš tikko bija atgriezies Latvijā. Kā viņš rakstīja savās atmiņās - Rīgas atbrīvošanas uzbrukuma galvenais virziens bija izvēlēts no Bolderājas placdarma. Tur varējām būt stiprāki par pretinieku artilērijas ziņā, jo sabiedroto flote piedāvāja palīdzēt ar saviem karakuģiem. Uguns jaudas ziņā šis atbalsts pārsniedza visas Latvijas armijas artilērijas iespējas, kopā ņemtas. Mūsu armijas vadība uzbrukumus ar tālejošiem mērķiem plānoja jau uzreiz pēc 15. oktobra desanta panākuma, taču tad iesaistītie spēki nespēja nodrošināt vajadzīgo pārspēku. Tieši pulkvedis Radziņš uzsvēra nepieciešamību koncentrēt spēkus un pārcēla 6. Rīgas kājnieku pulku uz Bolderāju. Latgales divīzijas štābs uzbrukuma pavēli nosūtīja 1. novembra vakarā.

Informācija no: zurnals.lv

MĀRUPES NOVADS

Bolderājas kāpa



Mežs Bolderājas kāpā
Foto: Julita Kluša

Lai gan Latvijas armijas plāns uzbrukt no Bolderājas kāpas bija pamatīgi pārdomāts, tomēr panākumi nebija garantēti. Vislielākos sarežģījumus varēja sagādāt kaujas lauka apvidus.

Šodien Bolderājas kāpa ir plašs priežu mežs, ja neskaita dažus klajus smilšu karjeru laukumus, taču 1919. gadā tā bija gandrīz desmit kilometrus gara un līdz trim kilometriem plata kāpa, kur neauga neviens koks. Dažu smilšu kalnu augstums sasniedza piecus un pat desmit metrus, kas veidoja grūti pārvaramu reljefu.

Informācija no: zurnals.lv

MĀRUPES NOVADS

8. Daugavpils kājnieku pulks



8. Daugavpils kājnieku pulka karavīri Latgales frontē.
1919. gada 25. oktobris
Foto no Latvijas Kara muzeja arhīva

Latvijas Republikas bruņoto spēku 3. Latgales kājnieku divīzijas 8. Daugavpils kājnieku pulks Latvijas Neatkarības kara laikā piedalījās smagās kaujās par Rīgas atbrīvošanu, kur bermontiādes laikā cieta lielus zaudējumus, kā arī piedalījās Ziemeļvidzemes atbrīvošanā. Pēc Neatkarības kara beigām pulka štābs nonāca Cēsīs, bet citas pulka daļas izvietojās Valmierā un apkārtējās pilsētās. Miera laikā pulks, kā daļa no 3. Latgales kājnieku divīzijas, ieņēma būtisku lomu Latvijas austrumu robežas aizsargāšanā.

Informācija no: must.marupe.lv

MĀRUPES NOVADS



Attēls no uniformologija.lv

8. Daugavpils kājnieku pulka nozīme

8. Daugavpils kājnieku pulka krūšu nozīme sastāv no taisnstūra astoņsmaiļu krusta, pārklāta ar melnas krāsas emalju, apmale bronzas. Virsma nedaudz izliekta. Centrā uzlikti zeltītā krāsā metāla loks ar bultu. Bultas asais gals pavērsts uz labo pusi. Uz krusta zariem pulka iniciāļi: "8 – D – K – P". Informācija no: uniformologija.lv

MĀRUPES NOVADS



Attēls no Latvijas Kara muzeja kolekcijas

MĀRUPES NOVADS

8. Daugavpils kājnieku pulka karoga labā puse ar pulka devīzi «Par Latviju»



Attēls no grāmatas «8. Daugavpils kājnieku pulka vēsture»

MĀRUPES NOVADS

9. Rēzeknes kājnieku pulks



9.Rēzeknes kājnieku pulka karavīru grupa Bolderājā pie Rīgas, cīņu laikā ar bermontiešiem, 1919.gada oktobrī
Foto no Ģ.Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzeja krājuma

Latvijas armijas vienība, saformēta Rīgā 1919. gada 9. augustā no 3 jauniesaukto rotām, 7. atsevišķā bataljona un 2 skolnieku rotām.
Sākotnēji pulka 2. bataljons veica Rīgā sardzes dienestu, bet oktobra sākumā pulku pārdislocēja uz Jūrmalu, kur 8. oktobrī tam bija pirmā bruņotā sadursme ar uzbrukumu sākušās Rietumu brīvprātīgo armijas daļām - pulks atkāpās uz Rīgu, pāri Daugavai, kur ieņēma pozīcijas no Muitas dārza līdz Mīlgrāvim. 15. oktobrī pulks, pēc sabiedroto kara kuģu artilērijas sagatavošanas un atbalsta uguns, forsēja Daugavu un ieņēma Bolderāju. 19.-20. oktobrī izcīnīja sīvu kauju Bolderājas kāpās, bet 3. novembrī, pateicoties sabiedroto karakuģu artilērijas atbalstam, sāka uzbrukumu Babītes ezera un Pūpes (mūsd. Babītes) dzelzceļa stacijas virzienā.

Informācija no: vesture.eu

MĀRUPES NOVADS



9.Rēzeknes kājnieku pulka krūšu nozīme.1919.g.
Foto no latvjustrelnieki.lv

9. Rēzeknes kājnieku pulka nozīme

9. Rēzeknes kājnieku pulka krūšu nozīme sastāv no rombveida metāla pamata ar četriem āķveida izvirzījumiem stūros, virsma klāta ar dzintaru vai dzeltenu caurspīdīgu emalju, apkārt sudrabainas krāsas metāla apmalojums. Centrā uzlikts baltas krāsas emaljas medaljons ar laukumā iestrādātām trim zeltainām zvaigznītēm melna burta "L" ielokā. Medaljons norobežots ar sudraba ozollapu vainagu un lenti. Nozīmes augšējā daļā uz pamata - liektiem sudraba burtiem kopā savienotiem vārdiem uzraksts: "9. Rēzeknes kājnieku pulks", apakšējā daļā uzlikts sudraba vai baltas emaljas cipars "9" un abpus tam virsmas materiālā datums "19. 9. – VIII. 19." metālā. Pulka krūšu nozīmes meta autors – 9. Rēzeknes kājnieku pulka kapteinis Grāvelsīns.

Informācija no: uniformologija.lv

MĀRUPES NOVADS

9. Rēzeknes kājnieku pulka karoga labā puse ar devīzi «Sorgoj Latviju!»



Foto no lv.wikipedia.org

MĀRUPES NOVADS

1938.gada 21.aprīlī pie Vīķu kroga tika ierīkota piemiņas vieta - iestādīta piemiņas birzs (31 bērzs un 109 egles) un ielikts piemiņas zīmes pamatakmens

Informācija no: mantojums.lv

1919. gada 3. novembrī kritušo un ievainoto 8. Daugavpils kājnieku pulka karavīru piemiņas vieta Kleistos



Foto: Dace Cebule

MĀRUPES NOVADS



Foto: Miks Užans

Paula Jaunzema veidotais piemineklis 8. Daugavpils kājnieku pulka karavīriem

2025. gada 11. maijā piemiņas vietā tika atklāts tēlnieka Paula Jaunzema veidotais piemineklis 8. Daugavpils kājnieku pulka karavīriem. Tas ir pirmais no jauna veidotais un Rīgā atklātais piemineklis Latvijas Neatkarības kara kaujām kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas. Piemineklis ir astoņstūru kolonna, uz kuras attēlots 8. Daugavpils kājnieku pulka oriģinālās Ausekļa zīmotnes atveidojums un iegravēts teksts: “8. DAUGAVPILS KĀJNIEKU PULKA CĪNĪTĀJU PIEMIŅAI 1919.3.XI”.

Informācija no: enciklopedija.lv

MĀRUPES NOVADS

Pieminekļa 1919. gada 3. novembrī kritušo un ievainoto 8. Daugavpils kājnieku pulka karavīriem Kleistos atklāšana. Rīga, 11.05.2025.



Foto: Miks Užans

MĀRUPES NOVADS

Latvijas armijas karavīri Bolderājas kāpās. 1919.g.



Foto no Latvijas kara muzeja krājuma

MĀRUPES NOVADS

Aicinām apmeklēt izstādi «Kauja pie Vīķu kroga» Mārupes novada bibliotēkā Piņķos no 2026.gada 10. novembra līdz 10. decembrim.

MĀRUPES NOVADS